

[Gert Petersen]

for afprøvning af kernevåben, at SALT II-aftalerne skulle gøres færdige, at man skulle arbejde for aftaler om at undgå brug af kernevåben, at man skulle gøre en indsats for kernevåbenfri zoner, at der skulle gøres en yderligere indsats for at hindre spredning af kernevåben, at der skulle gennemføres forbud – kontrolleret – mod kemisk og bakteriologisk krigsførelse, at der skulle iværksættes en nedrustning på det konventionelle område globalt, men især i Europa, at der skulle tages initiativer til begrænsning af den internationale våbenhandel, at man skulle begynde at forhandle om en gradvis reduktion af militærbudgetterne efter en gensidig overenskomst, at man skulle forhandle om tillidskabende foranstaltninger, og endelig, at der skulle gøres en stor indsats for at mobilisere den offentlige mening med henblik på nedrustning.

Enhver kan så overveje med sig selv, hvor meget af dette der er blevet realiseret. Det er bogstavelig talt ingenting. Lad mig blot nævne, at skønt der blev talt om en gradvis reduktion af militærbudgetterne, er den sørgelige historie, at på det tidspunkt udgjorde de samlede globale militærbudgetter ca. 357 mia dollars, og nu, kun 4 år senere, udgør de betydeligt over 500 mia dollars. Jeg vil også sige, at når det drejer sig om at mobilisere den offentlige mening med henblik på nedrustning, ja, så har jeg indtryk af, når jeg ser, hvad der udkommer af litteratur både i Sovjetunionen og i Amerikas Forenede Stater – og Gud bedre det også i Danmark, med offentlig støtte – at det ikke er en mobilisering af den offentlige mening med henblik på nedrustning, men med henblik på krigsførelse, jeg er vidne til.

Det næste spørgsmål, der rejser sig set fra en dansk synsvinkel, er: hvordan har Danmark bidraget til at realisere eller søge realiseret disse målsætninger, der blev opstillet i aktionsprogrammet på den forrige generalforsamling? Her sagde udenrigsministeren jo mange udmærkede ord om atomoprustningens fare, som man ikke kan indvende noget imod. Men disse ord skal ses på baggrund af, at Danmark deltager aktivt i NATOs atomstrategi. Det går så vidt, at vi i De Forenede Nationer for ikke så forfærdelig længe siden stemte imod en beslutning om, at alle stater skulle give afkald på førstegangsbrug af atomvåben. Vi deltager altså i NATOs atom-

strategi, og det betyder også, at optionen holdes åben for placering af atomvåben på vores eget område. Det betyder, at vi er delagtige i NATOs beslutning fra december 1979 om en meget kraftig atomoprustning her i Vesteuropa med udstationering af 572 nye atomraketter.

Videre har Danmark, når det drejer sig om SALT II-aftalen, hvis lykkelige afslutning netop blev efterlyst i handlingsprogrammet, udvist en forbavsende passivitet, da præsident Reagan smed denne aftale i papirkurven. Vi har givet vores utilpashed herved til kende, men nogen virkelig alvorlig protest er det ikke kommet til fra dansk side.

Vi har også stort set accepteret den grundstødning, der er sket med Madridkonferencen – et af de få steder, hvor man dog ellers skulle diskutere tillidskabende foranstaltninger, noget, som også var blevet nævnt i handlingsprogrammet.

Vi har accepteret, at Wienforhandlingerne om balancerede nedrustningsskridt vedrørende konventionelle våben i Centraleuropa er løbet ind i et totalt dødvande, hvor de har befundet sig de sidste 10 år, på trods af at det også her drejede sig om stillingtagen til et punkt i FN-erklæringen, nemlig om reduktion af de konventionelle våben, især i Europa.

Vi har forholdt os stort set passive, når det har drejet sig om de atomvåbenfri zoner, så snart de nærmede sig vores eget område. Der er kommet nogle meget lidt forpligtende erklæringer om, at regeringen da gerne ville se sådan en atomvåbenfri zone i Norden, men kun som en del af et større europæisk arrangement. Hvad har man så gjort for overhovedet at stable det større europæiske arrangement på benene? Ingen verdens ting. Derfor må man nærmest opfatte bemærkningen som en udflugt, en undskyldning.

Allerværst synes jeg egentlig er den måde, hvorpå man har forsømt at opfylde punktet om at mobilisere den offentlige mening for nedrustning. Det sagde udenrigsministeren også mange smukke ord om her i sit indlæg. Men sandheden er jo den, at ganske kort tid efter den forrige nedrustningssamling spurgte vi regeringen – det var mig selv, der gjorde det – om der ville blive afsat midler, som de folkelige organisationer kunne søge om, til at popularisere nedrustningssamlingens resultater. Jeg fik i første omgang svaret ja. Midler-